

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณโดยการสำรวจและเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๔๘๐ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๒๑๔ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ R.C.Krejcie and D.W.Morgan ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งให้ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ จำนวน ๗ คน ดังนี้

๑. ดร.สุชาติ เอกปัชชา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองตา
๒. ว่าที่ร้อยตรี ธีระพล เพชรพิพัฒน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองละมาน
๓. นางยุพดี เทพบุรี	ครู คศ.๓ โรงเรียนวัดมงคลสถิตย์
๔. นางปวีณา พิสิก	ครู คศ.๓ โรงเรียนวัดด่านช้าง
๕. นายปัญญา สระทองแยง	ครู คศ.๓ โรงเรียนวัดหนองตา
๖. นางสาวเกศราภรณ์ อุทัยชิน	ครู คศ.๓ โรงเรียนวัดหนองตา
๗. นายดิฐาปภัทร์ ธนวัฒนานิธิกุล	ครูวิชาการ โรงเรียนวัดหนองตา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษา หลักการ ทฤษฎี แนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักสูตรมศึกษาศาสตร์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือ

๕) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability)

๗) จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๘) รวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

๑) แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบงานของแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักสูตรมศึกษาศาสตร์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย มีทั้งหมด ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในของครูผู้สอน โดยใช้หลักสูตรมศึกษาศาสตร์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ทั้ง ๑๐ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มี ๔ ข้อ ด้านการจัดระบบ การเรียนการสอน มี ๔ ข้อ ด้านการบริหารบุคลากร มี ๔ ข้อ ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก มี ๔ ข้อ ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ มี ๔ ข้อ ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ มี ๔ ข้อ ด้านการปฐมนิเทศ ครูใหม่ มี ๔ ข้อ ด้านการจัดบริการพิเศษแก่นักเรียน มี ๔ ข้อ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มี ๔ ข้อ และด้านการประเมินผลการสอน มี ๔ ข้อ รวมทั้งหมด ๔๐ ข้อ แต่ละด้านเป็นแบบสอบถามที่มี ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)^๑ ๕ ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- ระดับ ๕ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ ๔ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก
- ระดับ ๓ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ ๒ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ ๑ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ แนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๒) แบบสัมภาษณ์

๑. สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำข้อมูลที่ได้จากผลสรุปจากแบบสอบถามสภาพ การนิเทศภายในของครูผู้สอน โดยใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ ในขั้นตอนที่ ๑ ที่มีระดับคะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ มาสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๒. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๗ ท่าน

๓. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อใช้เป็นแนวทางการ นิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ต่อไป

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ได้แก่

- ๑. พระมหาอุดร อุตตโร, ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
- ๒. รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวิริยาสาน, ๒๕๓๕), หน้า ๙๙-๑๐๐.

๓. ดร.วิรัช จงอยู่สุข อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์
๔. ดร.ปิยพร ชุมจันทร์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สพม.๔๒
๕. ดร.สุชาติ เอกปัชชา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองตาสูง

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)^๒ ได้ค่า ๐.๘ – ๑.๐ ทุกข้อ

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) ที่ โรงเรียนชุมชนบ้านวังพิกุล ตำบลวังพิกุล อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๓ ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๗๖๕

๔. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

๑. ผู้วิจัยขอหนังสือออกจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากทางสถานศึกษาที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาต้นสังกัดของผู้วิจัย ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือสถานศึกษาต่างๆ

๒. ผู้วิจัยขอหนังสือออกจากทางสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาต่างๆ ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

๓. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

๔. ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๕. นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

๑. ผู้วิจัยขอหนังสือออกจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

๒. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๗ ท่าน

๓. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

^๒พิสนุ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมฝ่ายการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘-๑๓๙.

^๓Cronbach, Lee J, *Essentials of psychological testing*, (New York: Harper & Row, 1971), P. 160.

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ได้แก่

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation = S.D.)

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม ใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหา

$\sum R$ คือ ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่ R = +๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหา

ความเหมาะสม

R = ๐ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหา

ความเหมาะสม

R = -๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาไม่มี

ความเหมาะสม

- ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 = ผลรวมค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

สถิติพรรณนา ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	P	คือ	ร้อยละ
	$\bar{X}$	คือ	ค่าเฉลี่ย
	S.D.	คือ	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	คือ	ประชากรทั้งหมด

๒) สถิติอนุมาน (Inferential statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ เขต ๒ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) กรณีตัวแปรต้น ๒ กลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (f-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลแบบสอบถามปลายเปิดของแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ เขต ๒ และข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยเขียนเป็นความเรียง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท